

CONV 466/02

NEW VERSION

CONTRIB 176

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

της : Γραμματείας

προς τη : Συνέλευση

Θέμα : Εισήγηση του κ. Jacob Söderman, μέλους της Συνέλευσης
- «Η θέση του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή στο μελλοντικό ευρωπαϊκό
σύνταγμα»

Ο Γενικός Γραμματέας της Συνέλευσης έλαβε την επισυναπτόμενη εισήγηση του κ. Jacob Söderman, μέλους της Συνέλευσης.

Στρασβούργο, 12.12.2002

Η εισήγηση του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή στην Ευρωπαϊκή Συνέλευση

"Η θέση του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή στο μελλοντικό Σύνταγμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης"

Τα διάφορα προσχέδια συνταγμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουν κυκλοφορήσει διαφέρουν σημαντικά ως προς την αντιμετώπιση του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή. Οι διαφορές φαίνεται να προκύπτουν από την αβεβαιότητα που υπάρχει σχετικά με το ρόλο του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή υπό τις ισχύουσες Συνθήκες παρά από εσκεμμένη πολιτική επιλογή των συγγραφέων τους. Σκοπός της εισήγησης αυτής είναι να εξηγήσει γιατί και πού πρέπει να περιληφθεί ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής σε ένα σύνταγμα.

Γιατί πρέπει ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής να περιληφθεί στο Σύνταγμα;

Στις περισσότερες χώρες, η αναφορά στο σύνταγμα της ύπαρξης, της ανεξαρτησίας και της εντολής του διαμεσολαβητή θεωρείται αρκετά σημαντική.

Ο θεσμός του διαμεσολαβητή αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες συνταγματικές επιτυχίες της εποχής μας, λειτουργώντας σε όλες τις ηπείρους σε περισσότερες από 100 χώρες. Ο εν λόγω θεσμός πρωτοδημιουργήθηκε στην Ευρώπη και στις μέρες μας γραφείο διαμεσολαβητή υπάρχει στα περισσότερα κράτη μέλη της Ένωσης και σε όλα τα 10 κράτη που αναμένονται να προσχωρήσουν στην Ένωση το 2004.

Ο Διαμεσολαβητής επιδεικνύει αφοσίωση στις θεμελιώδεις αρχές της Ένωσης, όπως στη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πολλές χώρες δημιούργησαν γραφεία διαμεσολαβητή μετά από την απελευθέρωσή τους από δικτατορικά καθεστώτα, προκειμένου να αποδείξουν την αφοσίωσή τους στη δημοκρατία, το κράτος δικαίου και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτή ήταν η περίπτωση, για παράδειγμα, της Πορτογαλίας, της Ισπανίας και πολλών νέων δημοκρατιών της Ανατολικής Ευρώπης.

Ο Διαμεσολαβητής παίζει πρωταρχικό ρόλο στο να φέρει την Ένωση πιο κοντά στους πολίτες της.

Κινητήριος δύναμη για τη δημιουργία ενός διαμεσολαβητή για την Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν η προώθηση μιας περισσότερο ανοιχτής, υπόλογης και χρηστής διοίκησης προκειμένου να βελτιωθούν οι σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής διοίκησης και των πολιτών.

Πού πρέπει να περιληφθεί ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής στο Σύνταγμα;

(i) Το τμήμα του Συντάγματος που ασχολείται με το θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης πρέπει να αναφέρει τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή μαζί με την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Διότι: Ο θεσμός του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή θεσπίστηκε με την Συνθήκη ΕΚ, όπως η Επιτροπή των Περιφερειών και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Και τα τρία αυτά όργανα αναφέρονται στη δήλωση του Laeken με την ιδιότητα του παρατηρητή στη Συνέλευση για το Μέλλον της Ευρώπης, όπως και στη Συνέλευση η οποία συνέταξε το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.

(ii) Το τμήμα του Συντάγματος που αναφέρεται στα δικαιώματα του πολίτη πρέπει να περιέχει το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή.

Διότι: Από τότε που ξεκίνησε τις εργασίες του ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής το 1995, 11.000 πολίτες άσκησαν το δικαίωμά τους για υποβολή καταγγελίας. Τα θεσμικά όργανα έχουν βελτιώσει την απόδοσή τους ως αποτέλεσμα των ερευνών που έχει διαζάγει ο Διαμεσολαβητής για την δημιουργία μιας περισσότερο ανοιχτής, υπόλογης και χρηστής διοίκησης. Λεπτομέρειες για το έργο του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή μπορεί να βρει κάθε ενδιαφερόμενος σε ένα νέο οδηγό για τους πολίτες με τίτλο "Τι μπορεί να κάνει για εσάς ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής;"

(iii) Η κοινοβουλευτική φύση του Διαμεσολαβητή πρέπει να αναφέρεται με την περίληψη του διορισμού και της επίβλεψης του έργου του Διαμεσολαβητή στις συνταγματικές λειτουργίες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Διότι: Πολλά εθνικά συντάγματα προβλέπουν το διορισμό και τον έλεγχο του διαμεσολαβητή από το κοινοβούλιο σαν εγγύηση ανεξαρτησίας.

Ενημερωτικό σημείωμα: Οι ισχύουσες διατάξεις της Συνθήκης

Οι διατάξεις της Συνθήκης ΕΚ που αφορούν τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή προστέθηκαν με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ.

Σύμφωνα με το άρθρο 21της Συνθήκης ΕΚ το δικαίωμα καταγγελίας στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή αποτελεί ένα από τα δικαιώματα που πηγάζουν από την ιθαγένεια της Ένωσης.

Το άρθρο 195 της Συνθήκης ΕΚ, το οποίο καθιερώνει τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή, περιέχει δύο στοιχεία συνταγματικής σημασίας. Πρώτον, προβλέπει ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διορίζει και ελέγχει το διαμεσολαβητή. Δεύτερον, καθορίζει το πλαίσιο των καθηκόντων του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή, με το να προσδιορίζει το πλαίσιο των ερευνών του και το ποια πρόσωπα μπορούν να υποβάλουν καταγγελία. Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής εξετάζει περιπτώσεις κακής διοίκησης στα πλαίσια της δράσης των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών, με εξαίρεση το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών τους καθηκόντων. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή έχει την καταστατική του έδρα σε κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να υποβάλει καταγγελία στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή.

Το άρθρο 41 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης επεκτείνει την εφαρμογή του άρθρου 195 της Συνθήκης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και στον "τρίτο πυλώνα".

Το δικαίωμα καταγγελίας στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή περιλαμβάνεται επίσης στο άρθρο 43 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.